

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL
DE TEATRU DE LA SIBIU

aplauze

Anul XXI / nr. 9 / 14 iunie 2014

FOTO © FITS 2014, Paul Bălă

FOTO © FITS 2014, Mihaela Marin

6/15^a ediție
IUNIE 2014

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL
DE TEATRU DE LA SIBIU

FOTO © FITS 2014, Maria Ștefănescu

Automobile Bavaria Group

Adina Katona

Orhideea lui Delbono și Scena.ro

PIPPO DELBONO

Actorul și regizorul Pippo Delbono a venit la FITS 2014 cu Orhideea, dar a participat și anul trecut cu filmul Sanque. Recent, a devenit regizor de operă și, așa cum spune George Banu, opera este un orizont financiar și artistic în care nu rezisti decât dacă ești foarte bun: „Pippo este o figură polimorfă, o multiplicare a eului care a făcut teatru cu și din viața sa. Am remarcat apariția, în ultimii ani, a unui teatru autobiografic. Spectacolele sale sunt mai mult sau mai puțin diferite.”

TEATRUL ESTE O ÎNTÂLNIRE ÎNTRE DOUĂ POPOARE: ARTIȘTI ȘI PUBLIC

În teatrul regizorului italian este reprezentată lumea întreagă chiar și cei marginalizați, cei handicapați, deoarece este un amalgam al normei și al marginalizării transformate în poezie. Compania sa nu este formată din actori care vin din academii de teatru, ci oameni din însăși viața. Aceștia au experiența marginalizării, dezvoltându-și o prezență scenică impresionantă. Lui Pippo Delbono îi place să spună că teatrul este o întâlnire dintre oameni, așa cum afirma și Ingmar Bergman. „Spectacolul deplasează complet regulile, e cinematografic care permite să se întâmple lucruri. Teatrul este un ansamblu de oameni. Ființele umane sunt puse în același spațiu.” Prin spectacolele sale regizorul italian vrea să ridice bariera între public și artiști ajutându-i să se întrepătrundă.

MARGINALIZAREA

CA PRILEJ DE CREATIVITATE

În Orhideea, Pippo Delbono vorbește despre sex și despre excludere și este conștient că poate stârni reacții adverse. Constată necesitatea unui ritual în teatru și faptul că nu se mai vorbește de handicapuri. „Ai făcut filme cu ecouri bune dar cam atipice unde integrezi experiențele și durerile tale - apreciază George Banu. Cinematograful este complimentul scenei.”

„Viața inventează momente extraordinare, ceea ce și căutăm în artă. A fi artist este un semn de umanitate și spun asta fără lipsă de modestie.

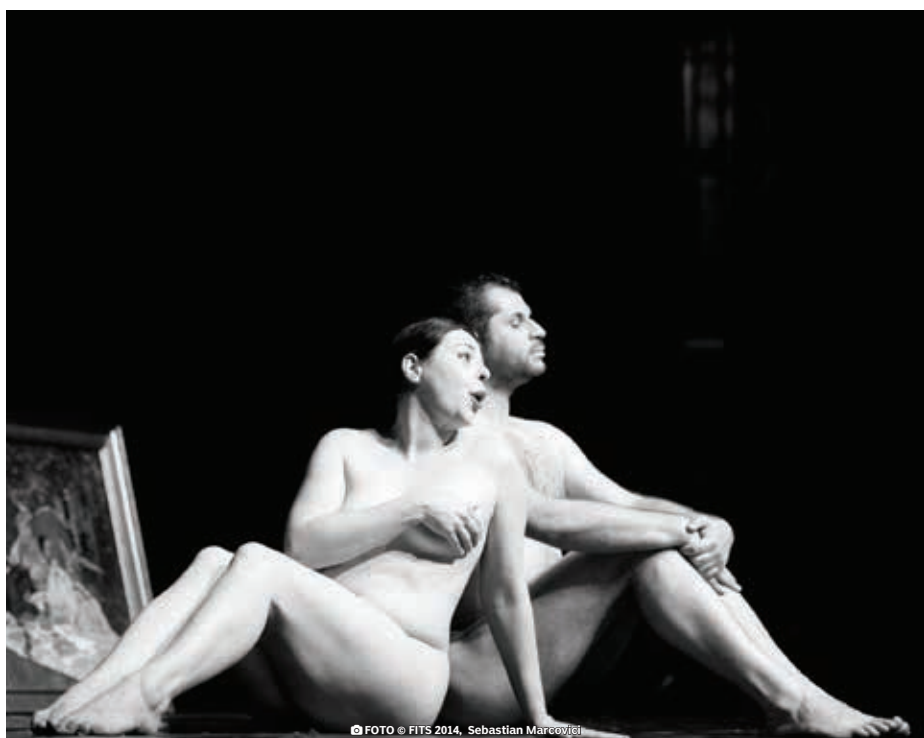

FOTO © FITS 2014, Sebastian Marcovici

Religia face confuzie între umilință și modestie. Artistul caută legătura de armonie în lucrurile complet dizarmonice. Când aud o frază care-mi place, nu ezit să o folosesc în spectacolele mele, cum este, de pildă «Sămânța te învață să mori înainte să trăiești.» Când trăiești liniștit nu mai ești creativ.”, spune regizorul italian.

SCENA.RO

Revista Scena.ro a luat ființă în 2008, iar la lansarea acestui număr, în FITS, au fost prezenți Cristina Modreanu, Alexandra Badea, Mirella Nedelcu-Patureau și Octavian Saiu. „Am fost întrebată de ce lansez fiecare număr al revistei, deoarece ea, odată lansată, ar trebui să aibă continuitate. Totuși, lansarea o face mai vizibilă, ceea ce este, întotdeauna, o muncă în plus. Revista sparge izolarea care încă mai există în teatrul românesc. Dacă nu vorbești despre ceea ce faci, ce sens are? Scena.ro pune în prim plan momentele extraordinare ale teatrului românesc. Am ales FITS deoarece este singura platformă mare cu actori și artiști naționali

și internaționali de cea mai bună calitate,” precizează Cristina Modreanu.

Prin colaborarea Mirelei Nedelcu Patureau se păstrează contactul cu lumea pariziană. Numărul abordează din două perspective teatrul francofon și românesc. Alexandra Badea (autor și regizor) spune că, în ultimul timp, scrisul a venit singur înspre ea și că acesta îi ocupă, mai nou, cea mai mare parte a timpului.

„Mă ocup cu teatrul tezisat deoarece de asta este nevoie momentan în România,” mărturisește ea. Despre întreaga sa activitate putem citi mai multe în paginile revistei. „Teatrul românesc pare nepregătit pentru unele forme de teatru ale regizorilor tineri. Scena.ro este o platformă de dialog care invită tinerii să scrie despre munca lor și să o documenteze”, adaugă Cristina Modreanu.

Alba Stanciu

Platforma Internațională de Prezentare a Doctoratelor Excepționale în Domeniul Artelor Spectacolului și Managementului Cultural

FOTO © FITS 2014, Dragoș Dumitru

FOTO © FITS 2014, Dragoș Dumitru

O structură de mare importanță academică a fost lansată la Habitus, cu participarea reprezentanților ai unor universități importante din Europa, America, Asia. Platforma Internațională de Prezentare a Doctoratelor Excepționale în Domeniul Artelor Spectacolului și Managementului Cultural urmărește excelența educațională și funcționează în cadrul unui acord între Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu și alte universități prestigioase din lume. Este vorba de Universitatea Sorbonne Nouvelle Paris 3 din Franța, Leeds Metropolitan University din Marea Britanie, York St. John University din Marea Britanie, Folkwang Universität der Künste din Germania, Brown University din Statele Unite ale Americii, Waseda și Women’s University din Japonia etc. Programul este promovat în cadrul Festivalului Internațional de Teatru de la Sibiu, folosindu-se de prestigiul și vizibilitatea sa internațională. Formula programului de cercetare urmărește îmbinarea dintre ținuta academică a studiului teoretic al artelor performative cu dimensiunea practică a acestor studii. Prin intermediul

Centrului de Cercetări Avansate în Domeniul Artelor Spectacolului, aceste rezultate vor fi materializate în cadrul FITS. În această platformă sunt implicați coordonatori științifici care vor conduce, la Sibiu, doctorate în domeniul artele spectacolului și management cultural: prof. univ. dr. George Banu, prof. univ. dr. Catherine Naugrette, prof. univ. dr. Constantin Chiriac, prof. univ. dr. Cristian Radu, conf. univ. dr. Elena Saulea. Lor li se vor adăuga prof. univ. dr. Spencer Golub (Brown University) și prof. univ. dr. Franco Bianchini (Leeds Metropolitan University). În cadrul evenimentului de lansare a platformei doctorale, prof. univ. dr. Constantin Chiriac subliniază avantajul unui festival de asemenea anvergură care devine un „centru”, nu numai pentru creația studenților cât, mai ales, pentru formarea profesională a acestora, menționând, totodată, pericolul stringentei probleme a subvalorii în teatru. Au luat cuvântul prof. univ. dr. ing. Ioan Bondrea, Rectorul Universității „Lucian Blaga” care a vorbit despre crearea de parteneriate cu universitățile de prestigiu. De asemenea, regizorul de teatru și film Alexa Visarion a vorbit despre această necesară legătură între teorie și practică, dar și despre vizibilitatea pe plan internațional. Acest fenomen depinde substanțial de legăturile „umane”, care condiționează cunoașterea și densitatea cunoașterii. O intervenție valoroasă

a venit din partea prof. univ. dr. George Banu, care a vorbit despre necesitatea unei universități de fi în strâns contact cu viața unei arte la un moment dat (Avignon). De aceea este necesară această legătură între festival, creație și universitate. De asemenea prof. univ. dr. Spencer Golub a insistat asupra problemei gândirii critice care condiționează procesul de punere în scenă, oferind importante exemple de abordări ale teatrului. Au asistat personalități universitare marcante și inovatoare, ca Sorin Alexandrescu (Universitatea București, Centrul de Excelență în Studiul Imaginii) sau Noel Witts (Leeds Metropolitan University), dr. Cosmin Chivu (Pace University, SUA), dr. Iaroslava Babenchuk (State University of New York, SUA), dr. Hiroshi Ito (Waseda University, Japonia), dr. Goro Minamoto (Women’s University, Japonia) etc. Cercetările desfășurate în cadrul acestui program doctoral urmăresc, atât din punct de vedere teoretic, cât și practic, studiul spectacolului de teatru și dans, al spectacolului-lectură, abordarea specializată a „tendențelor” de ultim moment din industria spectacolului, promovarea produsului teatral etc. Aceasta ține cont de faptul că valoarea teatrului și a artei, în general, este dependentă substanțial de prestigiul artistic, care trebuie să fie liber de cerințele dictate de nevoia de profit.

Andreea Tudosă

Interviu:

Francesco Agnello și tripticul vieții

Francesco Agnello, percuționist, regizor și pedagog, a participat la cea de a XXI-a ediție a Festivalului Internațional de Teatru de la Sibiu cu patru reprezentații, două concerte de hang, un spectacol lectură și spectacolul Viețile noastre, al companiei franceze A.I.R.C.A.C.

- „Association Internationale de Recherche et de Création Artistique Contemporaine”. Pentru a-l introduce pe Francesco Agnello, vom oferi câteva informații despre instrumentul pe care acesta îl manipulează.

Hang este un instrument muzical inovator suedez, creat acum opt ani din patru metale diferite, momentan aflându-se la cea de a patra generație. Termenul înseamnă „mână” și nu este dezvoltată o tehnică particulară de utilizare a instrumentului, ceea ce oferă artistului posibilități infinite de a-l exploata. Acesta a dezvoltat un program pedagogic pentru copii, prin asociația „Art et Pédagogie”, în care peste 900.000 de copii învață percuție.

APLAUZE: *Ne-ați putea spune momentul care a marcat debutul carierei Dvs. în domeniul teatral?*

FRANCESCO AGNELLO: Debutul a fost întâlnirea cu teatrul. Eram percuționist la Conservator și, într-o zi, profesorul meu mi-a zis: „Este o audiție și dacă te interesează, mergi!” Așadar, am mers la audiție și nu știam nimic despre teatru. Am trecut audiția pentru tragedia Carmen și mi-a fost prezentat regizorul cu care urma să lucrez. Regizorul mi s-a prezentat: „Peter Brook”. Începând cu acel moment, am descoperit lumea teatrală. Eu cântam, priveam atent și mă întrebam „Cum se face că merge totul așa de bine?”. Eram singurul muzician care făcea aceleași exerciții ca și actorii și aceasta a fost prima mea întâlnire cu teatrul.

APLAUZE: *Cum v-a influențat practica muzicală perspectiva asupra teatrului?*

FRANCESCO AGNELLO: M-a influențat prin faptul că în practica muzicală este mereu o muncă grea. Această muncă dezvoltă mult

FOTO © FITS 2014, Sebastian Marcovici

auzul și, pornind de la a asculta, am transferat această aptitudine ascultării cuvintelor și a sunetelor.

APLAUZE: *Referitor la spectacolul Viețile noastre, cum vă simțiți în dublul rol de muzician și regizor? V-a afectat faptul că faceți parte din reprezentație, viziunea de ansamblu asupra spectacolului?*

FRANCESCO AGNELLO: Nu, mai ales că aplic o condiție profesională, aceea de a nu memora niciodată textul, așa cum o face actorul. Acest lucru îmi permite să păstrez un ochi exterior, o viziune obiectivă asupra modului în care construiesc spectacolul. În plus, sunt diferite drumuri care se dezvoltă concomitent, făcând ca elementele spectacolului să se așeze.

APLAUZE: *Care este povestea hang-ului?*

FRANCESCO AGNELLO: Eu sunt percuționist de formare. Deja, tot ce ține de acest domeniu mă interesează. În ziua în care am auzit pentru prima dată un tânăr cântând la hang, acum șapte ani, în Festivalul de la Avignon, am rămas uimit. Atunci mi-am spus două lucruri: trebuie să fie un instrument foarte vechi și trebuie să fie un instrument care vine din adâncurile Amazonului. Când am aflat că este

un instrument muzical suedez și un instrument nou am fost impresionat. M-am întâlnit cu inginerii, am cumpărat un instrument și m-am perfecționat în a-l utiliza.

APLAUZE: *În ceea ce privește programul pentru copii pe care îl conduceți, care considerați că sunt abilitățile care se dezvoltă prin percuție la copii.*

FRANCESCO AGNELLO: Sunt asemănări între plăcerea de a asculta ritmul, la nivel de percuție, ceea ce creează un joc, pe de o parte, și pe de altă parte dezvoltă un sistem, iar lucrul cu copiii, la nivel practic, face situațiile mult mai accesibile. Este o simplificare a lucrurilor pentru copii, iar pe mine mă amuză foarte mult să lucrez cu ei.

APLAUZE: *Lucreți în continuare, în mod direct, cu copiii?*

FRANCESCO AGNELLO: Desigur, mă ocup de animație prin percuție.

Andreea Tudosă

Maria Tănase

o vârstă a tradiției românești

Performance hibrid între un spectacol de divertisment adresat unei varietăți generoase în ceea ce privește publicul țintă, un happening coregrafic și concert vocal și instrumental. Toate aceste elemente sunt conținute într-un cadru actual, un spațiu de club. „Divertisment” este cuvântul care înglobează perfect pasajele în care actorii fac apel la veleitățile lor ludice, la farmecul personal și prezența de spirit. De asemenea, contrastul dintre subiectul abordat - acela de a onora figura emblematică a tradiției românești, Maria Tănase și praxisul pseudo-teatral și instrumentele folosite în acest scop, reprezintă o garanție a diversității în timpul actului performativ.

În ceea ce privește componenta coregrafică, rareori se dorește uniformizarea mișcărilor a mai multor actori, însă momentele reduse de sincronizare la nivel gestual, sunt memorabile. Mișcări sacralizate, care aderă la un ritual prin punctualitatea lor, fără a fi, însă, rigide, aceste momente reprezintă proiecția versurilor care se regăsesc în melodiile interpretate. Prin această teatralizare a cuvântului cântat se aderă la conceptul de supra-marionetă în care forța logos-ului este generatoare de combustibil care alimentează și disciplinează actorul.

Partea cantabilă asimilează întreg performance-ul prin melodiile Mariei Tănase. Discontinuitatea discursului teatral al textului spectacular fragmentează, sub forma de flash-uri narrative, reprezentăția finală. Serialismul scenic este propus și la nivel de light design, folosindu-se culorile primare care luminează sala. Acest spectacol reprezintă un exemplu clar al personificării luminii în teatru, o coexistență care se detașează și ajunge în mod direct la public, atestându-i prezența și integrându-l în spectacol.

Hai lu lu Nu Hey You You este un spectacol senzorial. Definit ca fiind un concert de remix-uri Maria Tănase, această caracteristică ascunde valoarea imagistică a reprezentației.

FOTO © FITS 2014, Paul Băilă

Prin violența în mișcare, abuzul de efecte auditive aplicate asupra vocii interpreților și fragmentarea mișcărilor, de multe ori cu natură orgiastică, acest spectacol este o fractură temporală care coagulează, prin raportarea la un singur specific artistic, perspective diferite, caracteristice unor perioade diferite.

Proiecțiile completează registrul atemporal, oferind o notă mută de sensibilitate artistică. Fiind în contrapunct cu dinamismul scenic, transmit un mesaj independent la nivel de imagine de obiecte sau detalii ale corporalității. Această autonomie vine din simbolismul imaginilor, din ușurința cu care se creează asocierile în mintea spectatorului, declanșând reacții la un nivel mai avansat prin măcinarea subconștientului.

Tradiția este propulsată în actualitate printr-o vădită nevoie de a experimenta, de a transpune trecutul în prezent, de a nu lăsa să se piardă date care ne scriu istoria ca popor. O abordare

haotică, încărcată de semnificat, mai puțin de semnificații, acest elogiu adus timpului demult apus al tradiției românești, în persoana Mariei Tănase, este o remarcă potrivită asupra identității care se pierde prin detașare, modernizare, tendință înspre suprarealism.

FOTO © FITS 2014, Paul Băilă

**E important pentru noi toți
ca drumul pe care România va merge
să fie cel al performanței!**

Din 2007 până în prezent, Petrom a alocat peste 6 milioane de euro pentru susținerea educației. În toți acești ani, am reușit să-i sprijinim pe elevii români să devină factorii schimbării în comunitățile lor, am redat copiilor din mediul rural șansa la condiții decente de studiu și am susținut olimpicii în drumul lor spre performanță. Pentru că generațiile tinere sunt viitorul României.

Performanța inspiră

PETROM
Membru OMV Grup

ambient.
casa casei tale

AQUA
CARPATICA

☑ Cristian Opreș

B.A.C.H.

Seria de concerte din Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu continuă și în 2014. Joi, 12 iunie, Biserica Evanghelică „Sfântul Ioan” din Sibiu a găzduit concertul organistei Ursula Philippi, stabilită în Sibiu, în același timp, profesor al Academiei de Muzică „Gheorghe Dima” unde predă stilistica interpretării orgii, respectiv principii istorice ale interpretării muzicii baroce. Este organistă a Bisericii Evanghelice din Sibiu, interesată de repertoriul romantic de orgă, site-ul artistei (www.ursula.philippi.ro) menționând o mare preocupare a acesteia pentru salvarea unora din cele mai vechi orgi din Transilvania.

Concertul programat la ora 19:00 a început cu o prezentare făcută de către Ursula Philippi în limbile română și germană, menită să pregătească publicul pentru audiență. Într-o cheie turistică, s-a insistat cu privire la cele două orgi ale bisericii, Orga Komornyik (1860) și Orga Walcker/Sauer (1926), a doua fiind repusă în funcțiune în urmă cu un deceniu. Prezentarea a acoperit și programul concertului ce stătea să înceapă. Prima parte (Orga Komornyik): Johann Sebastian Bach - Concertul în re minor, împreună cu Carl Philipp Emanuel Bach - Sonata în sol minor. Acesta din urmă este fiul cel mare al compozitorului, conform spuselor Ursulei Philippi, mult mai apreciat decât tatăl său în timpul vieții, ținând neapărat să facă un altfel de muzică, mai modern, cât mai diferită de cea a tatălui său, lucru pe care îl și reușește. Motivul acestei alăturări interesante nu este întâmplător, în 2014 împlinindu-se 300 de ani de la nașterea lui Carl Philipp Emanuel Bach. Deși o orgă veche, salvată cu greu dintr-o biserică aflată în pragul prăbușirii, Orga Komornyik a deschis concertul sfios, chiar cu mici erori. A doua parte a concertului a avut loc la orga mare a bisericii, Orga Walcker/Sauer – cu un sunet mult mai puternic, de adâncime, aici contribuind, desigur, și compozițiile alese. S-au putut auzi Sigfrid Karg-Elert - două prelucrări de coral: Nun danket alle Gott, Was Gott tul, das ist wohlgetan, Wolfgang Amadeus Mozart - Fantezia în fa minor KW 594 și Jan Albert

Van Eyken cu Toccata și Fuga pe numele lui B.A.C.H. - anagramă care presupune, pe scurt, transcrierea celor patru litere din numele compozitorului german, în muzică.

Dacă luăm în calcul perioadele în care au trăit acești cinci mari compozitori, 1685 (anul nașterii lui Johann Sebastian Bach), respectiv 1868 (anul morții lui Jan Albert Van Eyken), concertul a călătorit, într-o oră, de-a lungul a aproape 200 de ani de muzică. Ce îi aduce laolaltă pe cei patru compozitori? Orga. Deși un instrument foarte îndrăgit de Mozart, acesta reușește să scrie doar câteva lucrări pentru orgă, Fantezia în fa minor fiind terminată cu puțin timp înaintea morții sale.

Concertul nu a fost unul dedicat lui Bach (așa cum mă așteptam), ci a fost, mai degrabă, un prilej de a-l sărbători pe fiul acestuia, Carl Philipp Emanuel Bach, alături de alți trei compozitori de calibru.

✎ Doriana Tăut

Panseuri despre o expoziție

„Ce meserie ai?” întrebă privitorul. „Sunt personaj într-o piesă de teatru...” răspunde marioneta și o credem pe cuvânt. Este atât de simplu pentru literele așternute de un dramaturg pe foaia albă, fără destin, să prindă viață, să capete o identitate proprie, iar conglomeratul acela de semne negricioase, aparent nonsensuale, devine un nume, numele un personaj, personajul o imagine și, de-acolo, i se pot conferi o infinitate de forme și destinații. Adesea citind piesele lui Shakespeare, Beckett, Cehov, imaginația mea plămăuia contururi vii, iar când am început să le văd puse în scenă viziunea mea a devenit unilaterală, aproape exclusivistă, dependentă de acea dinamică pulsantă. De aici, șocul creat de asocierea acestor concepte de om cu o imagine statică, creată de o marionetă suspendată în atemporal. Expoziția artistei Ulyana Tynoshenko, găzduită pe toată perioada festivalului de Mojo Café, ne dezvăluie variate perspective plastice inedite asupra unor opere dramatice arhicunoscute și extrem de jucate. Abordarea acestor texte ca izvor de inspirație ne determină să deslușim noi valențe ale imaginilor teatrale care, deși înfățișate într-o manieră imobilă, ele transmit la fel de multă emoție ca un tablou vibrant cufundat în tăcere.

Julietta, superbă, rece și grațioasă, răstoarnă convenționalul fiindu-ne înfățișată cu capul în jos, deasupra unei oglinzi în care se lasă privită cu o atitudine aparent distrasă. O fetiță de paisprezece ani, cu o feminitate cuceritoare, învăluită într-un mister ludic ce incită la descifrare.

Blanche Dubois meditează melancolică într-un leagăn, resemnată și neputincioasă, într-o ținută burlescă ce ne trimite spre cabareturile pariziene contaminate, însă, de un iz americanesc. Încrămenite într-o poză energică, Nina și Constantin, îndrăgitele personaje din Pescărușul cehovian, ne dau senzația că privim pe gaura cheii surprinzând un crâmpei din

FOTO © FITS 2014, Dragoș Dumitru

frământarea lor artistică și relațională. Costea, cu un aer preocupat, absent, ține în mâini o foaie de hârtie ce fusese cândva mototolită iar nesiguranța și furia i se citesc în încrâncenarea degetelor, din încovoierea spatelui, din aerul său uscățiv, din prezența costelivă, aproape de evaporare. E orientat spre ea, Nina cea cu ochii vii, suplă și armonioasă. Silueta îi prinde contur desprinzându-se din paginile unei cărți cât ea de mare, scrisă în limba rusă. Privitorul poate lesne avea senzația că îi deranjează. El nu își poate captura talentul fără formă, pentru a-l așterne pe o pagină. Desigur, atât muza, cât și singura vinovată pentru eșec, este Nina. În acea poză livrescă, Nina nu conștientizează propria-i lipsă de talent ci își exercită parcă puterile-i de nimfă asupra întregului univers a lui Constantin. Pare mai mult o himeră, dar totuși una mult mai puternică decât ar putea fi vreodată o prezență carnală. Aș fi vrut să le ating, să ma joc cu ele și șa le însuflețesc, însă, în scurt timp am coborât de pe pedestalul meu demiurgic căci ele, marionetele, nu aveau nevoie de o joacă de copii. Ele își au suflul lor, făurit de artistă, iar noi nu putem decât să le completăm povestea, să o țesem cu sau fără ajutorul dramaturgilor. Oricum, ea poate fi adevărată, căci în lucrul cu imaginația nu există verbul “a greși”.

FOTO © FITS 2014, Dragoș Dumitru

✎ Doriana Tăut

Contra progresului

Trei spectacole, trei concepte ce se abstractizează tot mai mult pe măsură ce încercăm să le înțelegem, să le atingem. Ce este democrația? Ce este iubirea? Și, în final, ce este progresul? Mă așteptam să văd cel puțin un discurs înflăcărat ce proslăvește convenționalitatea și condamnă orice încercare de a decupa tiparele. Cu toate acestea, regizorul Reinhold Tritscher, lucrând cu actori sibieni și austrieci a ales să ne prezinte o serie de povești despre vulnerabilitatea ființei umane în fața schimbărilor iminente.

În prima scenă ne este înfățișată o familie dependentă de televizor, deși consideră că acesta nu îi învață nimic bun. Contrapunctul intervine atunci când imaginile de pe sticlă devin realitate și ei se trezesc cu TV-ul blocat pe figura unui băiețel de culoare care, concomitent cu imaginea, capătă formă palpabilă, în mijlocul camerei de zi. Confruntându-se cu această realitate, cei doi soți sunt copleșiți, nu știu cum să o trateze și își pasează responsabilitatea de la unul la altul până când în final, intrusul e eliminat, nu înainte ca acesta să îi amenințe cu moartea.

Cea de-a doua situație aduce în lumina reflectoarelor un om călcat de tramvai care cere ajutor, însă în jur nu se nimereste decât o singură trecătoare ce îi evaluează situația ca fiind foarte gravă și refuză să mai cheme ambulanța pe motiv că, oricum, aceasta ar ajunge mult prea târziu iar rănitul nu ar avea cum să mai trăiască atât de mult. Este șocantă imaginea finală, când trecătoarea fotografiază, cu telefonul său mobil performant, bietul om care își dăduse duhul.

În continuare un director de întreprindere se auto-proclamă trimisul lui Dumnezeu pe pământ și instaurează o nouă religie pe care toți angajații o îmbrățișează datorită avantajelor acordate convertiților; Adam și Eva în versiune modernă, descoperă un măr uriaș în living care îi determină să își pună întrebări cu privire la normalitatea fenomenului și, deși

FOTO © FITS 2014, Mihaela Marin

FOTO © FITS 2014, Sebastian Marcovici

în final decid că nu se știe cum a apărut, totuși, profită făcându-l marmeladă; un cuplu își ia rămas bun într-o gară căci, deși se iubesc, nu se mai fac contracte de căsătorie pe durată nedeterminată; o focă deplânge decăderea rasei umane în timp ce omoară un bebeluș pentru a stopa înmulțirea acestora.

Spectacolul *Contra progresului*, supus la o analiză minuțioasă prezintă un dublu discurs, căci, deși progresul aduce cu sine numai nefericire, totuși nu putem ignora ironia la adresa comportamentelor absurde pe care

oamenii le pot avea în momentul în care sunt puși în situația de a se confrunta cu propriile lor acțiuni duse la extrem.

„Noi nu suntem rasiști” exclamă cuplul care decide să arunce băiețelul de culoare într-un sac de gunoi, afară. „Cine te-a pus să fii călcat de tramvai”, sunt cuvintele femeii care refuză să mai deranjeze ambulanța pentru un muribund. „Eu am comandat fructe de la supermarket” spune Adam-ul zilelor noastre învârtindu-se disperat în jurul mărului de trei tone care îi ocupă sufrageria. Așadar, orice ar însemna progresul, ni l-am făcut cu mâna noastră și, ca orice invenție umană, înconjurată de entuziasm, capătă proporții și devine distrugătoare. Nu e de mirare că, în final omul, în ciuda inteligenței sale, este aliniat tuturor celorlalte specii.

Am încercat în aceste rânduri să deslușim sensul izolat al spectacolului *Contra progresului*, însă analizat din perspectiva întregii trilogii, acesta încunună o muncă revelatoare de sensuri în care Democrația, iubirea și Progresul capătă forme inteligibile cu repercursiuni clare asupra viziunii pe care spectatorul o poate avea cu privire la civilizație sau sau funcționarea sa în contemporaneitate.

Dramă sau **Tragicomedie**

Staropramen 1869
PREMIUM BEER
PRAGUE

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL DE TEATRU DE LA SIBIU

Staropramen aduce teatrul în centrul orașului.
O experiență unplugged pusă în scenă de Staropramen,
partener oficial al Festivalului Internațional de Teatru de la Sibiu.

Un gust deosebit se savurează cu măsură.

Ilinca Todoruț

Pippo Delbono cu și împotriva lumii

Lui Pippo Delbono nu-i mai place teatrul, ajuns să fie atât de fals și de prăfuit, nu mai poate suporta actorii, pe scenă, spunându-și replicile. Caută, în schimb, un sâmbure de adevăr, caută realitatea. Cam acestea sunt cuvintele unui membru al companiei italiene Emilia Romagna Teatro Fondazione, stând pe scena imensă și absolut goală a Casei de Cultură a Sindicatelor. Orhidee este un spectacol cu și despre timpurile noastre (peretele din fundul scenei devine un ecran pe care se proiectează, printre altele, clipuri din fragmente de la televizor), cu și despre performerii din companie împărțind detalii din viața lor personală (oameni, până la unul, cu o personalitate puternică și care arată aparte, ca un octogenar mut care dansează și din scaunul cu rotile, o hipioată care a crescut în Christiania etc), dar înainte de toate este un spectacol cu și despre Pippo Delbono.

Delbono ia scena în primire încă de la anunțul de începere a spectacolului, când o voce ne îndeamnă să ne închidem telefoanele. După câteva secunde ne dăm seama că vocea aparține lui Delbono, care ne vorbește de la un pupitru plasat între rândurile din spate ale publicului. Ne urează să „ne distrăm” la teatru, deși nu înțelege de ce întotdeauna aceasta e urarea standard de la începutul unui spectacol, adică de ce trebuie neapărat să ne distrăm. Dar fie și așa, uite, vă servim și fursecuri ca să va

FOTO © FITS 2014, Mihaela Marin

simțiți bine: un performer în frac cu un platou de fursecuri se plimbă prin sală. Vocea aceasta impulsivă de un spirit jucăuș, care pune constant întrebări, care răstoarnă așteptări și reguli, care ne vorbește despre teatru, viață și moarte, ne acompaniază aproape pe toată durata spectacolului. În afară de momentele când Delbono își părăsește stația și se îndreaptă nonșalant spre scenă (la fel ca restul performerilor) ca să danseze cu abandon, să privească ceva, să fie alături de restul companiei. Titlul spectacolului (Orhidee) mizează pe ambiguitatea și ambivalența provocată de această floare superbă, maiestuoasă, sinistră, ucigașă și înfricoșătoare. Un performer ne relatează cum orhideele adevărate nu pot fi distinse de orhideele artificiale, chiar și când le pui una lângă alta – o evocare incomodă a relației dintre artă și realitate. Într-alt moment din spectacol, ni se povestește legenda lui Orhid, un tânăr din mitologie născut de sex masculin, dar care crește cu trăsături fizice feminine și cu o viață psihică dublă, pe de-o parte dulce și sfios, pe de-altă parte agresiv și lasciv. Este Androgenul, ființa ideală, totală, care este împins la sinucidere din cauze unei comunități care-l ostracizează. În alt moment al spectacolului, într-unul din clipurile pe care le privim pe ecran, vedem o insectă imensă, o călugăriță care vânează, camuflându-se în albul și rozul păstos al orhideei. Ecranul insistă să privim, mărite monstruos, mandibulele orhideei-insecte devorând o muscă păroasă. Toate aceste metafore aduc în prim plan valoarea hibridității, a lipsei de morală, de

delimitări și reguli din univers, a felului în care orice lucru are atât de multe laturi, deschizând un teren fertil în care fiecare ființă umană își datorează sieși să fie exact ce vrea și ce poate, sfidând îngustimea și morbiditatea ideilor de „normalitate”.

Orhidee este un spectacol în același timp expansiv, din care debordează pofta de viață, dar și contemplativ, pe alocuri chiar sumbru. Viața și moartea se iau de mână, iar frumusețea înspăimântă. Un clip video ne-o arată pe mama lui Delbono pe patul de moarte. Tonurile se amestecă și sar de la un lucru la altul în ritmul în care scenele diferite se înjgheabă unele într-altele, înșirând dans, monolog, pastişă, amestecând cuvinte cu imagini video cu costume fantastice. O țesătură exploratoare de spectacol, care pune unul lângă altul cele mai personale confesiuni lângă citate din Shakespeare sau Leopold Sedar Senghor, citate și recreări din alte performance-uri, sau sing-along-uri după Deep Purple. Spectacolul nu poate disimula o căutare ferventă: căutările lui Delbono de viață și bucurie în fața morții și a haosului indiferent, la fel ca eforturile febrile de a face o artă mai sinceră.

„Cred că Orhidee reprezintă pentru mine această nevoie vitală, de nestăvilit, de a continua, totuși, în ciuda situației, de a scrie, de a vorbi despre iubire,” scrie Delbono în caietul program al spectacolului. Nu pot decât să completez: Orhidee reprezintă și nevoia sa vitală, de nestăvilit, de a continua a face teatru.

✉ Lavinia Șerban

O altfel de călătorie în lumea lui Swift

Nu știu alții cum simt dar, eu nu credeam să văd Călătoriile lui Gulliver reprezentate pe scenă. Sau, mă rog, nu m-ar fi trecut prin minte atunci, la vârsta copilăriei. Oricum, nu m-aș fi gândit că minunatele aventuri ale lui Gulliver ar putea fi transpuse în dulcele stil grotesc. Impresiile de la prima lectură a Călătoriilor îmi descriu o lume desenată în altfel de culori, diferită de cea pe care ne-a servit-o regizorul Silviu Purcărete. Liliputanii erau ființe adorabile, un fel de Mignioni ai cinematografului de azi, iar Gulliver era eroul salvator. Povestea celui care face înconjurul unor lumi bizare avea fantezie, dar și un umor sănătos.

Călătoriile lui Silviu Purcărete sunt un joc insolit al formelor și al culorilor. Un puzzle din care lipsesc bucăți. Iar, dacă, elimin bagajul de amintiri din cartea lui Swift și sunt spectator inocent, venit să mă bucur de un spectacol, nu știu dacă povestea care mi se oferă în limbaj teatral coincide cu cea spusă prin cuvinte. Spectacolul Călătoriile lui Gulliver se scuză: nu e un spectacol propriu-zis, ci un colaj de exerciții pentru actori, coordonate de Silviu Purcărete. Cultura mea în exerciții de actorie nu trece mai departe de mișcarea browniană pe care am și recunoscut-o de câteva ori pe scena Teatrului Național Radu Stanca, unde are loc desfășurarea în timp și spațiu a Călătoriilor lui Gulliver. Ajuțați de costume care de care mai inventive, mai compuse, actorii reușesc într-adevăr, să cucerească ochiul prin diversitatea de materiale care-i îmbracă. Cu siguranță, codul s-a schimbat: limbajul non-verbal este cheia pentru acest spectacol (un lucru just), din moment ce discutăm despre exerciții de actorie. Să încercăm să brodăm povestea așa cum poate fi ea înțeleasă. După o călătorie pe mare (nu știm unde), omul aventurier se întoarce, bătrân și neputincios, în țara de baștină – țara Yahoo-ilor, un tărâm în care oamenii au o poftă pantagruelică de mâncare. Acesta nu se poate reobișnui să trăiască printre oamenii răutăcioși, invidioși, deformați trupește și sufletește. Nici cu soția nu se mai

FOTO © FITS 2014, Dragoș Dumitru

înțelege, ba, chiar, aceasta îl maltratează. Printre momentele cu bătrânul care este plimbat de la un capăt la altul al scenei într-un scaun cu rotile, sunt inserate cele cu un copil, care, călare pe un căluț de lemn, găsește manuscrisul jurnalului ținut de bătrânul aventurier. Începe să citească și ajunge în...

În lumea femeilor care nasc copiii doar ca apoi să-i vândă. Copiii sunt tăiați și li se găsesc măruntaiele – considerate adevărate delicatetură. În comunitatea care produce făină. Fiecare creatură, adună făină într-una dintre părțile corpului – ca o albină harnică. După ce își umple sacul, fiecare se duce la moară, unde le este extirpată tumora și cernută făina. În țara Giganților, reprezentată printr-un frumos joc de umbre care construiesc profilul unor oameni cu dimensiuni fie exacerbate fie micșorate. Mărimea se relativizează. Când nu citește, copilul se joacă. A găsit o căsuță cu păpuși. Scoate păpușile din casă, una câte una. În spatele copilului, un grup de oameni îmbrăcați în cărpe imită la scară înaltă păpușile.

Interesantă imagine: să transpui două noțiuni abstracte (viața și moartea) atât de simplu și de viu: copilul și bătrânul, copilăria și bătrânețea sau eternitatea cu efemeritatea. Încă un cârlig de care poți agăța povestea: în cartea a treia, Gulliver povestește cum a nimerit într-un ținut al oamenilor nemuritori, cu o precizare: nu aveau tinerete veșnică, ci bătrânețe eternă. Morala: Cunoaște-ți limitele! Demonstrația actorilor surprinde și prin recuzită. Mobila nu se mai poartă. Pe scenă, aducem elementul viu. Pe lângă actor, este adus un cal alb, plimbat printre fânul care acoperă pardoseala. Ne duce cu gândul la a patra parte a cărții: călătorii în țara Cailor.

Și aceasta e doar o selecție a imaginilor pe care le creează actorii din Sibiu, urmând o canava scrisă după Swift și de Purcărete. Aplauze furtunoase pentru costume și decor - au făcut spectacolul. Brandul Dragoș Buhagiar lovește din nou. Fără combinațiile de materiale, de mode, de stiluri – office cu homeless, Călătoriile lui Gulliver ar putea să pară lipsite de spectaculos.

✉ Oana Bogzaru

Contra democrației sau cum „lumea și-a ieșit din țâtâni”

Zia Contrelor a început cu spectacolul în regia lui Alexandru Dabija, realizat împreună cu trupa de actori ai Secției Germane a Teatrului Național Radu Stanca din Sibiu: *Contra democrației*. Textul catalanului Esteve Soler este cel puțin cunoscut dacă nu arhicunoscut datorită numeroaselor montări în Germania, SUA, Grecia, Austria și inclusiv România. De unde această „isterie a Contrelor”? Se pare că dramaturgul a reușit să găsească limbajul universal prin care să comunice mai multor națiuni aceleași probleme, în același timp. Discriminare, corupție, capitalism, dezumanizare, teme general valabile și specifice fiecărui popor. În stil beckettian sau ionescian, Esteve Soler transgresează limitele impuse de istorie, geografie, politică, etc. Suntem toți prinși în aceeași plasă de păianjen, sugerează scenografia semnată de Dragoș Buhagiar. De acolo, captivi, continuăm să ne ținem discursurile lamentabile, de revoltă, uneori însoțite de o speranță falsă. Ne naștem copiii (viitorul progresului, de altfel) și murim devorați de un păianjen uriaș – sistemul. Suntem parte inevitabilă din acest lanț trofic. Iluzia realității, maya, se deconstruiește tablou cu tablou. Esteve Soler descrie o lume din fața căreia ar fugi orice om, cu inserții absurde și situații grotesce. Democrația e o capcană, care te învâluie într-un cocon ca să nu simți ghearele incisive care intră treptat în tine. Primul tablou se deschide cu această imagine – metaforă care amuză, dar și oripilează spectatorul. Politicienii, conducătorii societății, cei care au grijă de soarta oamenilor, sunt X și Y. Alegerea „numelui” este mai mult decât expresivă. Ei reprezintă, deja, o tipologie, o clasă socială, o boală a secolului. Ca individualități pot fi inofensivi, dar ce se întâmplă când ideologia lor propagă propria bunăstare, călcând în picioare aproapele? Dacă le stai în cale, te vor băga la subsol, la întuneric, ca să nu vezi atrocitățile lor. Minciuna e „arma” de circulație internațională. Toate aceste situații se derulează într-un ritm alert, iar spectatorul aproape că nu are timp să le digere. De la europeni, la americani și la femeile care poartă burka. Facem înconjurul

FOTO © FITS 2014, Mihaela Marin

lunii. Actorii stau de o parte și de alta a spațiului convențional de joc. Privesc detașați (sau nu) fiecare tablou. Trebuie să îți ascunzi tot trupul în public, mai puțin ochii, să nu vorbești cu vreun bărbat dacă nu e soțul tău. Democrația există sau nu? O societate se declară liberă, pe când alta... Până unde merge democrația? Femeia în burka ucide pentru a-și salva fiica ce urma să fie snopită în bătaie de propriul tată, deoarece nu a respectat conduitele unei lumi nebune. Să fie crima justificată? Dar uciderea propriului copil pentru că te-ai săturat de el, pentru că nu e „rentabil”? Principala scuză a celor care nu fac copii e că nu au bani sau timp sau ambele. În cazul celor doi părinți sociopați, avortul întârzie cu 18 ani. Odorul este băgat cu capul în tortul

de aniversare și împușcat în repetate rânduri. E gata de un selfie, împreună cu părinții. Să curgă like-urile pe Facebook. Câțiva spectatori din sală râd, alții nu știu cum să reacționeze. Uneori, râsul deformează, te sperie.

Dincolo de prima imagine din spectacol, care îți induce și alte semnificații, textul pare montat prea ad litteram. Este preferată o montare care să șocheze, probabil cu intenția de a transforma spectatorul. Întrebarea este dacă reușește și cum reușește. Identificăm puține momente în care să alterneze emoția. Spectatorul este ținut într-o continuă încordare, bombardat cu agresivitate și grotesc. După aplauze, după ce a ajuns acasă, s-a schimbat ceva în el sau a fost la teatru și atât?

Romanel
Cherestea de top

office@romanel.ro www.romanel.ro

✉ Oana Medrea

Aplauze pentru Cititor!

În Studioul Virgil Flonda din cadrul Facultății de Litere și Arte Sibiu, s-a derulat, în cea de-a șaptea zi a festivalului, un spectacol scurt și cuprinzător, construit cu mult umor de performerul Oliver Bray, lector în performing arts al Leeds Metropolitan University din Marea Britanie, alături de un grup de masteranzi ai aceleiași universități. Conceput ca o combinație de texte extrase din antologia *The Twentieth Century Performance Reader*, care are o importanță considerabilă pentru domeniul artelor spectacolului și pentru toți profesioniștii din domeniul teatrului, lansat de curând și în cadrul Festivalului Internațional de Teatru de la Sibiu, o lucrare de fundamentală pentru tot ceea ce înseamnă formele de artă performativă începând cu a doua jumătate a secolului XX, până azi. Lansarea celei de-a treia ediții acestui volum în Marea Britanie a inclus și un spectacol creat special cu ocazia acestui eveniment de câțiva studenți ai Leeds Metropolitan University. Urmând același model, lansarea cărții la Sibiu a fost urmată de acest spectacol de 30 de minute, conceput ca un fel de prelegere-performance, pe parcursul căreia iau cuvântul, pe rând, marii animatori ai artei teatrale, de la practicieni la critici și teoreticieni din sfera dramaturgiei, a teatrului, a dansului și a artei live din ultimele trei sferturi de secol: de la Antonin Artaud, Jerzy Grotowski, Bertolt Brecht, Peter Brook și Ariane Mnouchkine, la Bobby Baker, Gertrude Stein, Pina Bauch și mulți, mulți alții. Principalele voci ale artelor spectacolului din secolul XX s-au făcut auzite în subsolul facultății într-un spectacol creat cu mijloace extrem de simple, care pornește de la premisa enunțată de unul dintre editorii volumului: „Nu teoretizăm, ci vrem să încercăm, mai degrabă, să profilăm și să privilegăm opera artiștilor în vocea lor extrem de personală, reflectând astfel aceste voci esențiale ale secolului XX”. Oliver Bray și studenții de la Leeds Metropolitan au tratat scenariul în cheie parodică, imaginându-i pe toți acești nonconformiști ai secolului XX în fața microfonului, suprapunându-și concepțiile citind și citând din propriile lucrări. Fiecare dintre studenți joacă mai multe roluri, întrucupându-i pe rând, cu calm, în momentul exprimării onora dintre cele mai importante convingeri cu privire la rolul actorului, al

FOTO © FITS 2014, Paul Băilă

dansatorului sau al spectacolului. O actriță foarte carismatică vine în fața microfonului și se prezintă drept profesorul Noel Witts – editor al primei versiuni a *The Twentieth Century Performance Reader*, prezent la FITS, ca în fiecare an. Ceilalți actori stau așezați pe scaune și citesc în liniște, fiecare, dintr-un exemplar al cărții. „Noel Witts” face prezența, strigându-le numele pe rând, iar ei răspund plictisiți. Umorel britanic merge mai departe și actorii își condimentează personajele cu gesturi specifice personalității pe care o reprezintă sau inspirate din universul creației lor, stârnind în sală hohote de râs printre cunoscători.

Sub alura sa de prelegere-parodie, *The Reader* ascunde un omagiu adus tuturor acestor creatori care au propulsat arta teatrală și pe cea coregrafică într-un spațiu al dezbaterii continue, al experimentului, al manifestului, al sincerității, al reabilitării conceptelor specifice spectacolului în funcțiile sale esențiale, al restabilirii importanței actorului și nu numai, iar finalul este unul cu adevărat performativ-triumfal, pentru că actorii se dezlănțuie într-o coregrafie sincron în timp ce pe fundal răsună la maxim melodia *Applause* interpretată de Lady Gaga(!).

FOTO © FITS 2014, Paul Băilă

✉ Oana Medrea

În regia lui Octavian Saiu, Teatrul e vis (lansare de carte)

FOTO © FITS 2014, Dragoș Dumitru

Cea de-a șaptea zi a Festivalului a găzduit lansarea unei cărți cu totul speciale: *Teatrul e vis*, de Octavian Saiu – o personalitate foarte apreciată în lumea teatrului, cu o carieră extrem de prolifică ce include, începând cu 2004, activitatea sa de moderator al Conferințelor din programul Festivalului Internațional de Teatru de la Sibiu. Dacă an de an, la Festival, avem ocazia de a-l vedea în fiecare zi pe Octavian Saiu în dialog cu cei mai mari creatori de teatru ai momentului, de data aceasta, el s-a aflat în fața noastră în calitate de regizor al unor spectacole imaginare.

Pasionat spectator de teatru, cu un parcurs impresionant în acest sens, Octavian Saiu și-a propus o experiență a imaginației care se naște la jumătatea drumului dintre experiențele trăite în spațiile teatrului, amintirile subiective întipărite în memoria sa și dorința de a sparge acel conflict subtil între spectator, care, întotdeauna, nu are decât șansa de a fi „privitor ca la teatru”, de a primi doar ceea ce le oferă imaginația unor artiști. Ideea acestei cărți îi aparține în mod surprinzător și involuntar, regizorului Silviu Purcărete, care fiind invitat la un moment dat să monteze *Ulise*, l-a întrebat, în glumă, pe Octavian Saiu, dacă nu ar vrea să facă o cronică înainte ca el să creeze spectacolul, o propunere care l-a încurajat să creadă că acest gest ar fi posibil, acela de a imagina un spectacol care nu s-a născut încă, care nu se va naște, poate, niciodată și care, totuși, poate fi trăit și mărturisit în intimitatea propriului gând. Un teatru visat în care strălucesc numele a nouă regizori care marchează destinul cărții și al raportului autorului cu cartea sa, dar și

parcursul său ca spectator al teatrului vizionat și regizor al teatrului visat: Silviu Purcărete, Andrei Șerban, Lucian Pintilie, Robert Wilson, Thomas Ostermeier, Ariane Mnouchkine, Tadashi Suzuki, Robert Lepage și Lev Dodin. Octavian Saiu este sedus de arta lor într-atât de mult încât își asumă libertatea de a-și proiecta pe scena sufletului câteva spectacole (im)posibile, semnate de acești regizori, pe care și-ar dori cu fervoare să le vadă materializate. În foaierea Teatrului Național Radu Stanca, cu o jumătate de oră înaintea începerii reprezentației spectacolului *Călătoriile lui Gulliver* al lui Silviu Purcărete, Constantin Chiriac – directorul Festivalului Internațional de Teatru de la Sibiu și Ludmila Patlanjoglu – una dintre figurile de referință ale criticii teatrale românești, au rostit, vizibil, emoționați, câteva cuvinte despre volumul lui Octavian Saiu. Constantin Chiriac a punctat caracterul special apariției volumului, iar Ludmila Patlanjoglu a subliniat caracterul cu totul special al cărții *Teatrul e vis*, punctând că aceasta cuprinde aspecte fascinante pentru cei care iubesc teatrul, pentru profesioniști și spectatori obișnuiți deopotrivă, oferind o lectură captivantă pe parcursul căreia cititorii vor simți ce înseamnă teatrul trăit, dar mai ales cel visat. Cum ar arăta un spectacol de Silviu Purcărete creat pe un text de Oscar Wilde? Ce trilogie ar crea Andrei Șerban din energiile popoarelor Pacificului? Cum ar monta Lev Dodin o piesă de Samuel Beckett? S-ar putea întoarce Lucian Pintilie la Caragiale, în teatru? Ce imagini s-ar naște pe scenă dacă, după sonetele lui Shakespeare, Robert Wilson ar alege *Lucașfăru* lui Eminescu? La toate aceste întrebări Octavian Saiu răspunde, asumându-și pentru prima dată libertatea absolută, aceea a creatorului de teatru, care, nelimitat de nimic, transformă gândurile și sensibilitatea sa artistică, scena și sala în spațiu imaginar infinit al teatrului ca vis.

adevărul

DILEMA VECHE

TV5MONDE

✎ Tudor Sicomaș

Rendez-vous italian

FOTO © FITS 2014, Maria Ștefănescu

Cu toate că ora 11 nu este tocmai la îndemâna iubitorilor de teatru ai FITS 2014 – nopțile de spectacol, urmate de sesiunile spectaculoase de la clubul festivalului își spun cuvântul – sala de conferințe a librăriei Habitus din Piața Mică a fost ticsită. Motivul? Conversația incitantă dintre George Banu și unul dintre măestrul teatrului contemporan, Pippo Delbono. Nu este prima dată când regizorul italian se află în calitate de invitat la Sibiu. Poate tocmai pentru că stilul de spectacol practicat de Delbono este atât de straniu și controversat îi face pe cei care iubesc teatrul să vină, mai mult din curiozitate decât din alte considerente.

După o introducere făcută de George Banu, tema abordată a fost una... nedefinită clar. Asemenea întregii opere ale regizorului italian. În primul rând, discursul politic, atât de prezent în spectacolele lui Delbono. Dar, după cum o declară el însuși, politica nu trebuie să își facă loc în artă în mod direct. Căci, motivează el, în cele din urmă, fiecare dintre noi este actor și chiar și politicienii trebuie să se alinieze acestei reguli universale. Ideea de teatru, la Pippo Delbono, este în mod evident inspirată din filosofia spectaculară a lui William Shakespeare, pentru care lumea întreagă este un teatru. Pentru regizor, nu doar oamenii obișnuiți fac parte din această mare piesă de teatru, ci și marginalizații, cei cu probleme și diverse handicapuri. În numeroase spectacole,

printre care și în Orhidee (prezent la FITS 2014), Delbono folosește actori cu deficiențe fizice, pentru a sublinia ideea că teatrul trebuie să se inspire din realitate, această realitate care este ea însăși un mare spectacol absurd de teatru. După cum spune și George Banu, ceea ce Delbono face, prin spectacolele sale, este să creeze un amalgam poetic al normalității transformată în teatru. Normalitate presărată cu mici puseuri de nebulie și anormalitate.

Teatrul lui Pippo Delbono are, bineînțeles, o puternică dimensiune autobiografică, căci el face spectacol din propria existență, din propriile-i experiențe (mai mult sau mai puțin comode). Pentru a da doar un exemplu, creația sa cea mai recentă, Orhidee este un imn de rară poezie și frumusețe, închinat mamei lui – mai mult, dedicat morții ei (eveniment pe care, de altfel, l-a și filmat). Mulți ar putea considera acest act drept unul de o cruzime maximă, însă, pentru regizor, aceasta este nu doar o formă de exprimare, un manifest împotriva morții, ci și o formă personală de purificare și de a reuși să treacă dincolo de limitele impuse de societate, de morală și de propriul sine. În cele din urmă, teatrul lui Pippo Delbono este un teatru poetic, este o sumă de manifeste, transformate cu subtilitate, dar și măiestrie în spectacole unice.

Ceea ce-l face remarcabil pe Delbono este multitudinea de valențe artistice pe care acesta le are. Este actor, regizor de teatru și film, dansator: cu alte cuvinte, un artist complet, de o complexitate rară. Până și în domeniul cinematografic a reușit să revoluționeze conceptele de bază ale filmării, creând pelicule

din simplul montaj al unor fotografii și clipuri realizate cu mijloace minime – camera de filmat atașată telefonului mobil și un microfon de o calitate medie. Cu toate acestea, opera sa cinematografică nu încetează să uimească și să scandalizeze, în același timp. Poate că cel mai mare compliment pe care l-a primit ca regizor de film a fost faptul că un preot catolic, văzându-i creația Sangue, a declarat în mod public că datorită lui Pippo Delbono a înțeles de ce și-a ales vocația de cleric.

Nu în ultimul rând, trebuie amintită contribuția regizorului italian în lumea operii. Chiar și aici, Delbono și-a permis să facă modificări drastice, care au deranjat publicul conservator iubitor de operă. Spre exemplu, pentru producția poloneză cu „Don Giovanni”, de Mozart, regizorul l-a adus pe Bobò, eternul său actor-fetis, l-a plasat în scenă, drept tablou al compozitorului. Nefăcând nimic, în afară de a se mișca din când în când, Bobò a reușit să atragă atenția întregului auditoriu, care uitase să îi privească pe soliști.

Este imposibil ca Pippo Delbono-omul și Pippo Delbono-artistul să nu îți creeze nicio emoție. În tot demersul său de a realiza spectacole-manifest, există câte un colț de adevăr valabil pentru fiecare dintre noi, fie că acceptăm sau nu. Căci, în final, spectacolele lui Delbono creează două reacții: una de acceptare și cealaltă de respingere. Depinde de noi să facem alegerea corectă.

We are very happy to announce that our wines just received the following awards at the prestigious International Wine Contest Bucharest 2014:

The **GREAT GOLD MEDAL – MAREA MEDALIE DE AUR**
for the best Romanian wine
for
LacertA Cuvee IX

One **GOLD MEDAL**
for
LacertA Shiraz

Two **SILVER MEDALS**
for
LacertA Sauvignon Blanc
LacertA Cabernet Sauvignon/Shiraz

LacertA Feteasca Neagra had been awarded the **GOLD MEDAL**
at
Vino Balkanika in Bulgaria
as the best rated wine of the whole contest

✎ Tudor Sicomaș

Recurenta temă

Esteve Soler este un dramaturg din ce în ce mai exploatat în România. Fie că este vorba despre *Contra democrației* (cu cele două variante, ambele semnate de Alexandru Dabija, la Teatrul Odeon și la Teatrul Național Radu Stanca Sibiu), fie că este vorba de *Contra progresului* (realizat de Bobi Pricop la Teatrul Bulandra), textele acestui interesant, inovator, dar extrem de conservator creator incită. Incită la violență, incită la revolta față de nedreptățile societății contemporane, incită la vărsare de sânge (mai mult sau mai puțin metaforic). Într-adevăr, regizorii care abordează acest tip de text trebuie să fie atenți, căci pot cădea în păcatul de a realiza spectacole presărate cu clișee și cu inutilități scenice. Dacă teatrele românești au ales să monteze textele lui Soler, nici FITS 2014 nu s-a lăsat mai prejos. Astfel, ziua de 12 iunie a adus în prim-plan trilogia completă *Contra...: Contra democrației, Contra iubirii și Contra progresului*. Niciodată, până acum, în România, nu au mai fost prezentate toate trei spectacolele într-un singur context. *Contra democrației*, producție a Teatrului Național Radu Stanca Sibiu, în regia lui Alexandra Dabija, a fost urmată de *Contra iubirii*, o coproducție Es Theater, Theater Ecce și Odeon Kulturforum Salzburg, apoi de *Contra progresului*, coproducție Theater Ecce Salzburg și secția germană a Teatrului Național Radu Stanca Sibiu. *Contra iubirii*, a doua parte a trilogiei, este, poate, cea mai blândă și non-violentă dintre cele trei texte. Bineînțeles, umorul negru, cinismul și ironiile aspre la adresa societății și a indivizilor nu lipsesc. Ba chiar, pe alocuri, sunt prea din belșug. Așa cum, de altfel, a și fost gândit spectacolul celor de la Theater Ecce. Un pre-plin de discurs anti-erotic. Spectacolul – poate nu întâmplător programat la Teatrul pentru Copii și Tineret Gong – s-a deschis cu o scurtă scenetă pentru păpuși (la drept vorbind, un moment la care se putea renunța în economia spectacolului). Poți crede, naiv, că este vorba de un basm, că ai greșit locația și că Esteve Soler s-a datad plăcerii scrierii de piese pentru copii. Nimic mai greșit. Căci ceea ce urmează – cele 6 momente – taie orice semn al întrebării pe care tu, ca spectator, l-ai putea avea. După ce teatrul de păpuși dispare, toate secvențele ce

© FOTO © FITS 2014, Mihaela Marin

îi urmează se desfășoară pe un fundal alb, pe care scenografia este proiectată. Mai mult decât atât, costumele personajelor, realizate dintr-un material ce lucește, alături de machiaj, sugerează intrarea într-o lume artificială, în care totul, de la obiectele de mobilier, până la iubirea adevărată, este fabricat de om. Scurtele scenete se desfășoară cu o rapiditate fulminantă: un soț a cărei soție se sparge în timpul unei sesiuni de scandal, o femeie care a rămas prinsă într-o fostă relație și al cărei fost iubit îi locuiește în mod parazită trupul, o bătrână astronaută ce-și păstrează iubirea pentru soțul decedat păstrându-i cadavrul în casă, doi bătrâni machiați strident, îngropați până la gât în nisip, aruncându-și nenumărate injurii și, nu în cele din urmă, vânatul producător de filme porno. Tot acest mozaic de figuri și personaje și-a găsit ca leitmotiv lupta împotriva iubirii adevărate și tot ceea ce implică acest „război” ideologic. Tema recurentă, din acest punct de vedere, este pornografia – căci ce poate fi mai „contra iubirii” decât această activitate vulgarizată până la demitizare, aproape.

Cei patru actori (Jurij Diez, Gerard Es, Anna Paumgartner și Julia Urban) au demonstrat că, datorită unei regii pertinente și susținute, un text greu de montat și greu de „digerat” poate fi tratat cu ușurință într-o cheie comică, fără, însă, să piardă în profunzime și gravitatea mesajului.

© FOTO © FITS 2014, Maria Stănescu

© FOTO © FITS 2014, Sebastian Marcovici

✎ Vania Piersinaru

Surorile Macaluso...

Dragostea de dincolo de moarte

Se întâmplă câteodată ca titlul sau afișul unui spectacol să nu-ți spună prea multe. În 2013 am văzut spectacolul Tatăl (La Parola Padre – producție „Cantieri Teatrali Koreja”, regia Gabriele Vacis), iar anul acesta Surorile Macaluso (Le Sorelle Macaluso – Teatro Stabile di Napoli, regia Emma Dante). Ambele sunt producții italienești care abordează tema familiei. Mă bucur că am ocazia să vă scriu și să vă spun că asta-i cea mai mare greșeală a spectatorului: să se împiedice de primele impresii.

Astfel de spectacole îți arată cât de mult poți să crezi utilizând atât de puține resurse. „Geniu artistic” îl poți regăsi numai în astfel de producții, care aduc omul-actor în prim-plan, iar toate artificiile scenografice nu reușesc să egaleze aceste reprezentații. Cine nu s-a gândit măcar o singură dată la ce se va întâmpla dincolo de moarte? Cine nu a simțit că-i fuge pământul de sub picioare atunci când a aflat că cineva drag nu mai trăiește? Emma Dante apelează inteligent la aceste gânduri universale valabile și reușește să te facă să trăiești acest spectacol, nu doar să-l vizionezi. Atunci când moare ultima dintre surori, Maria, familia se reunește și o primește pe aceasta într-un spațiu neutru, al neființei. Surorile Macaluso îți vorbesc despre moarte, te fac să o simți pe propria piele și îți oferă un răspuns care poate să-ți liniștească existența: după ce mori îți vei vedea familia și îți vei îndeplini cel mai mare vis, cel pe care n-ai reușit să-l faci posibil în viață. Atmosfera sumbră este redată perfect prin jocul de umbre și lumini, care pun presiune pe spectator și îl suspendă pe acesta într-un loc incert. Prin plasarea morții într-un astfel de loc nebulos, spectacolul renunță la clasicele interpretări ale continuării vieții în rai sau în iad. Nimeni nu este judecat, însă familia este cea care este alături de tine chiar și la sfârșit, atunci când nu mai există nimic altceva. Costumele sunt un alt element important care conturează imaginea morții: la început, surorile sunt toate îmbrăcate în negru, sugerând doliul, iar, mai apoi, își schimbă ținutele în rochii foarte colorate, vesele, sugerând atmosfera veselă a unei reuniuni de familie. Pe parcursul întâlnirii trec prin mai multe stări generate de amintirile

FOTO © FITS 2014, Mihaela Marín

FOTO © FITS 2014, Mihaela Marín

FOTO © FITS 2014, Mihaela Marín

pe care și le-au făcut împreună. Astfel, acestea se perindă constant între extazul revederii și agonia momentelor dureroase ale pierderii persoanelor dragi. Precum viața, spectacolul are caracter ciclic: începe cu o scenă a morții Mariei, ilustrată printr-un dans manifest și se încheie prin îndeplinirea visului Mariei – aceasta devine dansatoare și se eliberează treptat de toate greutățile acumulate în timpul vieții, renunțând mai întâi la haine, dansând goală, liberă și îmbrăcându-și, în final, costumul de balerină. Corpul artiștilor reprezintă un element central al acestui spectacol, iar regizoare se folosește din plin de calitățile actorilor pentru a face diverse declarații. Momentele intense, de apogeu emoțional, sunt transmise prin

dans sau prin molestarea corpului. Atât Tatăl, cât și Surorile Macaluso sunt spectacole care oferă o viziune asupra teatrului contemporan italianesc și parcă ne transmit și nouă un mesaj: experimentele creează experiența și vice-versa.

Întreaga realizare a spectacolului este axată pe un joc al elementelor de teatru, dans și performance prin intermediul cărora se transmit simboluri culturale accentuate de imagini vizuale sau auditive care creează un univers artistic profund impresionant pentru spectatori. Artistul este prezent: în viața sa, pe scenă și în viața spectatorilor.

Ilinca Todoruț

PIPPO DELBONO WITH AND AGAINST THE WORLD

L'Orhidee, an eclectic show mixing expansiveness with contemplation, and numbers of dance, confessional monologue, with video bits and quotations from other literary texts and performance pieces, is before anything else a show with and about Pippo Delbono – Delbono in search of life and joy before cruelty and indifference, and Delbono in search of a more honest theater.

Vania Piersinaru

BIRTHS, MARRIAGES AND DEATHS – FAMILIES REUNITED

The end of life – Nobody knows what this is about but everybody is talking about it. Macaluso Sisters give you the opportunity to feel something you have never experienced before but always thought about: the moment you die. It is a story about families who stick together even after several life storms.

Alba Stanciu

THE INTERNATIONAL PRESENTATION PLATFORM FOR OUTSTANDING DOCTORAL RESEARCH IN THE FIELDS OF PERFORMING ARTS AND CULTURAL MANAGEMENT

The aim of the project is to promote academic excellence, and it has already attracted participants from prestigious European, Asian, and American universities, prominent personalities and leading representatives from several academic institutions. Its underlying principles, purposes, and methods were expounded by Professor Constantin Chiriac, PhD, director of the Sibiu International Theater Festival, Professor Ioan Bondrea, PhD, rector of Lucian Blaga University of Sibiu, Professor George Banu, PhD, and other representatives of the universities involved in the project.

Adina Katona

DELBONO'S ORCHIDS AND SCENA.RO

Pippo Delbono and his play, Orchids, offer us a picture of the marginal, through the effort of a group of actors without an academic background. For them, theater is a meeting place that brings people together, creating bonds between them, while marginalization and disability are not deterrents, but rather stimulants to artistic creativity.

Andreea Tudosă

INTERVIEW: FRANCESCO AGNELLO AND THE TRIPTYCH OF LIFE

A complex artistic personality, integrating his expertise in several fields within a unitary body of artistic achievements, Francesco Agnello has made his mark at the Sibiu International Theater Festival through hang concerts, reading performances and Our Lives. He acknowledges his indebtedness to Peter Brook, through whom he discovered the world of theater. Music is central to his approach to performance.

MARIA TĂNASE – THE GOLDEN AGE OF ROMANIAN FOLKLORE

The show is a genuine opus mixtum, combining several unconventional artistic genres – happening, choreography, vocal and instrumental pieces. The directing concept makes the most of the actors' histrionic and musical talents, lends theatricality to music and utterance, and uses a method of fragmentary composition.

Cristian Opriș

BACH

Another special moment devoted to music, interpreted by the organist Ursulla Phillipi, from Gh. Dima Music Academy of Cluj Napoca, represents a remarkable artistic event. The interpreter is well known for her active involvement in promoting the cause of reconditioning old organs.

Doriana Tăut

OPINIONS ON AN EXHIBITION

Artist Ulyana Tynoshenko's exhibition proposes an interesting theme: some of the best-known dramatic works, reinterpreted from the perspective of plastic arts. Theatrical imagery is perceived as a collection of visual metaphors for the emotionally-charged moments in these plays (by Shakespeare, Chekhov, etc.). The artist gives free rein to her imagination, uninhibited by the fear of failing, of making mistakes, which has a hypnotic effect on the spectator.

AGAINST PROGRESS

The three plays written by Esteve Soler and devoted to democracy, love, and progress represent three abstract concepts which director Reinhold Tritscher brings to life in stories about the instability and vulnerability of the human soul in different contexts. The events of the play consist of situations that may seem ordinary at first sight, but which manage to capture a complex phenomenon of contemporary existence and civilization.

Tudor Sicomaș

ITALIAN RENDEZVOUS

An interesting event taking place at the Habitus bookstore was the "dialogue" between George Banu and Pippo Delbono, one of the most complex artistic personalities of the moment. The topics they addressed were the issue of political discourse in theater and the philosophical foundations on which theater has been developing since the age of William Shakespeare.

THE RECURRING THEME

Esteve Soler's plays have been extensively and successfully exploited by Romanian directors, due to the richness of the texts, which either incite to violence or talk about unpleasant incidents highly reflective of the common problems of contemporary society. The author warns against the "dangers" of employing clichés when staging his plays, which greatly diminishes the strength and subtlety of the texts.

Lavinia Șerban

TRAVELS OF A DIFFERENT KIND THROUGH SWIFT'S WORLD

The show Gulliver's Travels, directed by Silviu Purcărete, treats the fantastic world of childhood in a grotesque key. The structure is fragmentary, in the manner of a collage. The country of the Yahoos is most memorably depicted, deformed worlds, misshapen people, gruesome places are summed up, one by one.

Oana Bogzaru

AGAINST DEMOCRACY OR WHY "THE TIME IS OUT OF JOINT"

Esteve Soler's plays were written in a universal language, accessible to the most diverse geographic and cultural areas, and look beyond any historical or political constraints. The playwright warns against falling into the traps of absolute concepts, denounces mendacity, lies, and their power of persuasion. The plays are brought to life in a dramatic formula which favors tension and rules out any moment of relaxation.

Oana Medrea

APPLAUSE FOR THE READER!

Out of a skillful combination of texts, Oliver Bray from Leeds Metropolitan University has created a unique performance. His inspiration was The Twentieth Century Performance Reader, a must-read on the evolution of the performing arts from the second half of the 20th century to the present.

THEATER IS A DREAM, BY OCTAVIAN SAIU: BOOK LAUNCH

A prominent personality in the field of theater studies and criticism, Octavian Saiu has launched his latest book, Theatre Is a Dream, which collects between its covers memories of the feelings and emotions he has experienced throughout his career as a theater critic. The main idea of the book was inspired by Silviu Purcărete's suggestion that "there is a kind of theater that hasn't been born yet," but which can be experienced and fully enjoyed in the mind and within one's inner self.

aplauze

Anul XXI / nr. 9 / 14 iunie 2014

6/15^a ediție
IUNIE 2014FESTIVALUL INTERNAȚIONAL
DE TEATRU DE LA SIBIUEDITOR IN-CHIEF:
ION M. TOMUȘ (ULBS)

CONTRIBUTORS:

OANA BOGZARU (UNATC), ADINA KATONA (ULBS), OANA MEDREA (UNATC), CRISTIAN OPRIȘ (ULBS), MAGDALENA PÂNTICE (UAT), ALEXANDRA PĂZGU (ULBS), TUDOR SICOMAȘ (UNATC), ALBA STANCIU (ULBS), LIVIA STOICA (UNATC), LAVINIA ȘERBAN (UNATC), DORIANA TĂUT (ULBS), ILINCA TODORUȘ (YU), ANDREEA TUDOSĂ (ULBS), ZOE GOLDSTEIN (UCLA)

TRANSLATION COORDINATOR:

ANCA TOMUȘ (ULBS)

TRANSLATORS:

ANCA BAMBOI (ULBS), ANCA MARTIN (ULBS), GABRIELA FECHETE (ULBS), GEORGIANA ARDELEAN (ULBS), SABINA SAVU (ULBS), SIMONA VOICA (ULBS), ROBERT ȘTEFAN BĂLAN (ULBS)

UNIVERSITATEA „LUCIAN BLAGA” DIN SIBIU
FACULTATEA DE LITERE ȘI ARTE
DEPARTAMENTUL DE ARTĂ TEATRALĂ
UNIVERSITATEA DE ARTE DIN TÂRGU MUREȘ
UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE ARTĂ TEATRALĂ ȘI
CINEMATOGRAFICĂ „I. L. CARAGIALE”
YALE UNIVERSITY
UNIVERSITY OF CALIFORNIA, LOS ANGELESCENTRUL DE EXCELENȚĂ ÎN STUDIUL IMAGINII
Constantin Mireanu (CESI)
Vania Piersinaru (CESI)ISSN 2248-1776
ISSN-L 2248-1176

FOTO © FITS 2014, Sebastian Marcovici

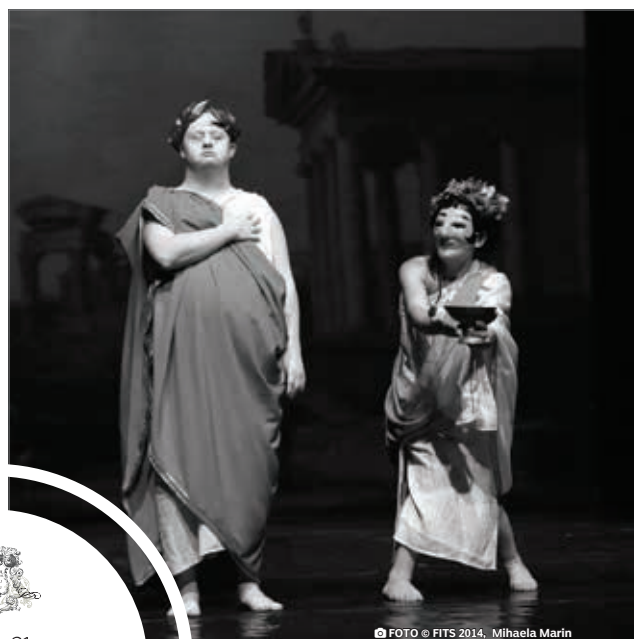

FOTO © FITS 2014, Mihaela Marin

6/15^a ediție
IUNIE 2014

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL
DE TEATRU DE LA SIBIU

FOTO © FITS 2014, Paul Băilă

FOTO © FITS 2014, Maria Ștefănescu

TRANSGAZ
MAGISTRALA ENERGIEI

HRĂNIM SPIRITUL URBAN.
SUSȚINEM OAMENII IMPLICAȚI.

Bine ai venit la
 UniCredit Țiriac Bank